

- c) Célkitűzés. Milyen egy farsangi lakodalom? Olvassuk el!
- II. T á r g y a l á s. a) Benedek Elek: Falusi lakodalom című olvasmányának bemutatása.
- b) Az olvasmány által keltett élmények és felújított tapasztalatok megbeszélése.
- c) Részenkénti olvasás és tárgyalás. (Gondolatcsoportonként.)
1. Nagy lövöldözés van a faluban.
  2. Muzsikaszót hoz erre a szél.
  3. Lakodalom van a faluban.
  4. Hozzák a menyasszonyt!
  5. A templomban örök hűséget esküdött egymásnak a fiatal pár.
  6. Lakodalmos menet. Vőfély, násznagy, koszorúslányok. (Szómagyarázat.)
  7. A bíró házánál már várják a násznépet. (Szómagyarázat.)
  8. Otthon megkezdődik a „hetedhétországra szóló” lakodalom. (Szómagyarázat.)
- d) Az olvasmány egészbenvaló elolvastatása, tartalmának összefüggő elmondatása.
- e) Elmélyítés. A magyar nép szentségnek tartja a házasságot. Nagy esemény, amely egy életre szól. Ezért van nagy vigalom, lakodalom faluzerte. A magyar ember esküjét nem szegi meg sohasem! A magyar népetlet évszázados hagyományainak megbecsülése és szeretete.
- III. Ö s s z e f o g l a l á s. a) Begyakorlás. Az olvasmány elolvasatása.
- b) Alkalmazás. Rajzoljanak le egy falusi lakodalmos menetet.

1938. FEBRUÁR 3. HETE.

Nyelvi magyarázatok

III. OSZTÁLY.

A tanítás anyaga: A főnév.

(Mutatvány Kókai Béla mezőtúri rk. igazgató-tanító Vezérkönyv a helyesírás és nyelvi magyarázatokhoz, az elemi iskola I—III. osztályaiban. Ára 2.— P. Kapható a szerzőnél, Mezőtúr.)

Ez a második szófajta. Ezt is megfigyeltetéssel tanítsuk. A kis gyermek is neveket (anya, apa, baba stb.) tanul meg először kimondani. Tehát kiindulhat tanításunk innen, vagy pedig egy történetből, amelyből hiányzik a név. Pl.:

Tegnap telefonon egy ismerősömmel akartam beszélni. Mikor felhívtam, megkérdeztem, hogy ki beszél? — Egy hang azt felelte: én! — Ismét megkérdeztem, de akkor is ezt a választ

kaptam. Tudhattam-e tehát, hogy ki beszél velem? — Miért nem? — Mit nem mondott meg?

V a g y : — Valamelyik nap sétáltam feleségemmel a kis erdő szélén. Egyszer csak valami elsurrant mellettünk. Néztük, hogy mi lehet az? Mivel már sötét volt, nem ismerhettük fel, meg gyorsan el is tűnt az erdőben. Ugyan mi lehetett az? — A gyermekek találgatni fogják. S így rájönnek valaki, vagy valami nevének fontosságára.

M á s i k p é l d a . — Mikor a jó Isten az állatokat megteremtette, mindnek megmondta a nevét is. A csacsinak egy nagyon szép nevet sugott a fülébe. Azután elengedte őket azzal, hogy holnap ismét jőjjenek el, hadd lássa, nem felejtette-e el valamelyik a nevét. Másnap ott is volt valamennyi. Mondták a nevüket szépen hiba nélkül, hangosan: őz, szarvas, ló, tehén, kecske, veréb, pacsirta, farkas, róka stb., stb. Legutoljára egy csinos, szürke állat maradt. Mikor rákerült a sor, hallgatott. Talán bizony te elfelejtetted a nevedet? — kérdezte tőle a jó Isten — El... mondta szégyenkezve az állat. — Ekkor az Isten a két kezével megfogta a fülét, jól meghuzta és azt mondta neki: Te — s z a m á r ! — S azóta hívják száárnak és azóta olyan hosszú a füle.

* * *

Amikor a tanulók látják, hogy milyen fontos a név, akkor gyűjtessünk velük is ilyeneket.

— Van-e az iskolában mindennek neve? — Ezeket most összegyűjtjük és felírjuk a táblára. — Nézzetek tehát jól körül, diktáljátok, én pedig leirom őket.

feszület	kályha	könyvek
képek	padok	írkák
táblák	számológép	fiuk
szék	kréta	leányok
szekrény	szivacs	tanító-bácsi

Miért irtuk, hogy táblák? — Mert több is van. — Hogy megkülönböztessük őket egymástól, még más nevet is adunk nekik. Ez az iskolai nagy tábla. Ez a kis tábla. Ez meg a Feri táblája. Itt a Böskée. — Miért irtam mégis annyit, hogy táblák? — Nem tudjátok? — Nem baj! — Majd én megmondom. Azért, mivel minden táblának ez a fő-neve. Az, hogy iskolai, kicsi, nagy, Böskée stb. a mellék neve. Erről máskor fogunk beszélni.

— Most tehát milyen neveket kell jól megfigyelnünk? — A főneveket.

Soroljuk el az udvaron található tárgyak nevét is! De csak milyen nevét? — A főnevét. — Ugy van! lassan mondjátok, ezeket is felírom a táblára.

Kapu, homok, tornaszerek, virágok, kut és kerítés.

— Folytassuk! — amiket az utcán látunk.

Járda, házak, fák, boltok, templom, kocsik és emberek.

— Nézzük csak, hogyan irtam fel a neveket. Mit tettem minden név után? — Vonást. — És az utolsó név elé? — „és“-t.

Pista! — add ide azt az izé-t! Na, mi lesz? Hozod-e már? — Miért nem hozod? Nem tudod mit kérek? — Miért nem?

Sokan mégis így beszélnek. Anélkül, hogy gondolkoznának és megmondanák a nevet, ilyen izé-vel beszélnek. Ez nem is szép, még érthetetlen is az ilyen beszéd.

Alkalmazás. Az olvasókönyvből együttesen keressenek ki főneveket.

Gyakorlás. Gyűjtsenek főnevet. Milyen iparost ismernek? Irják le a virágok, állatok stb. neveit.

1938. FEBRUAR 4. HETE.

Természeti és gazdasági ismeretek

III. OSZTALY.

A tanítás anyaga: A veréb.

Nevelési cél: A körülöttünk élő állatok megfigyelése.

Kapcsolás: Beszéd és értelemgyakorlat = a ház körül élő állatok.

Szemléltetés: Veréb képe, esetleg kitömött példány, még jobb, ha élő fognak a tanulók s a tanítás idejére kalitkában szemlélhetik.

Megfigyelésre utalás: A veréb testalkata hogyan alkalmazkodik megélhetési lehetőségéhez.

Vázlat.

- I. Előkészítés. a) Számonkérés. A vakond és a denevérről tanultak felújítása és összefoglalása.
- b) Célkitűzés. Ma a verébről, mindennapos barátunkról beszélünk!
- II. Tár gyalás. a) Lelőhelye. Ahol az ember megtelepszik, megjelenik a veréb is. Ragaszkodik az ember házatájához. Nagy városokban épügy megtalálható, mint falvakban.
- b) Életmódja, testalkata. Életének jó részét a földön tölti. Tollazatának szürkés-barna színe is megegyezik a föld színével. (Alkalmazkodás!) Rövid, lekerekített szárnyával tartósan nem tud repülni. Annál biztosabban érzi magát a földön, ahol rövid, de izmos lábaival szökdecselve, az